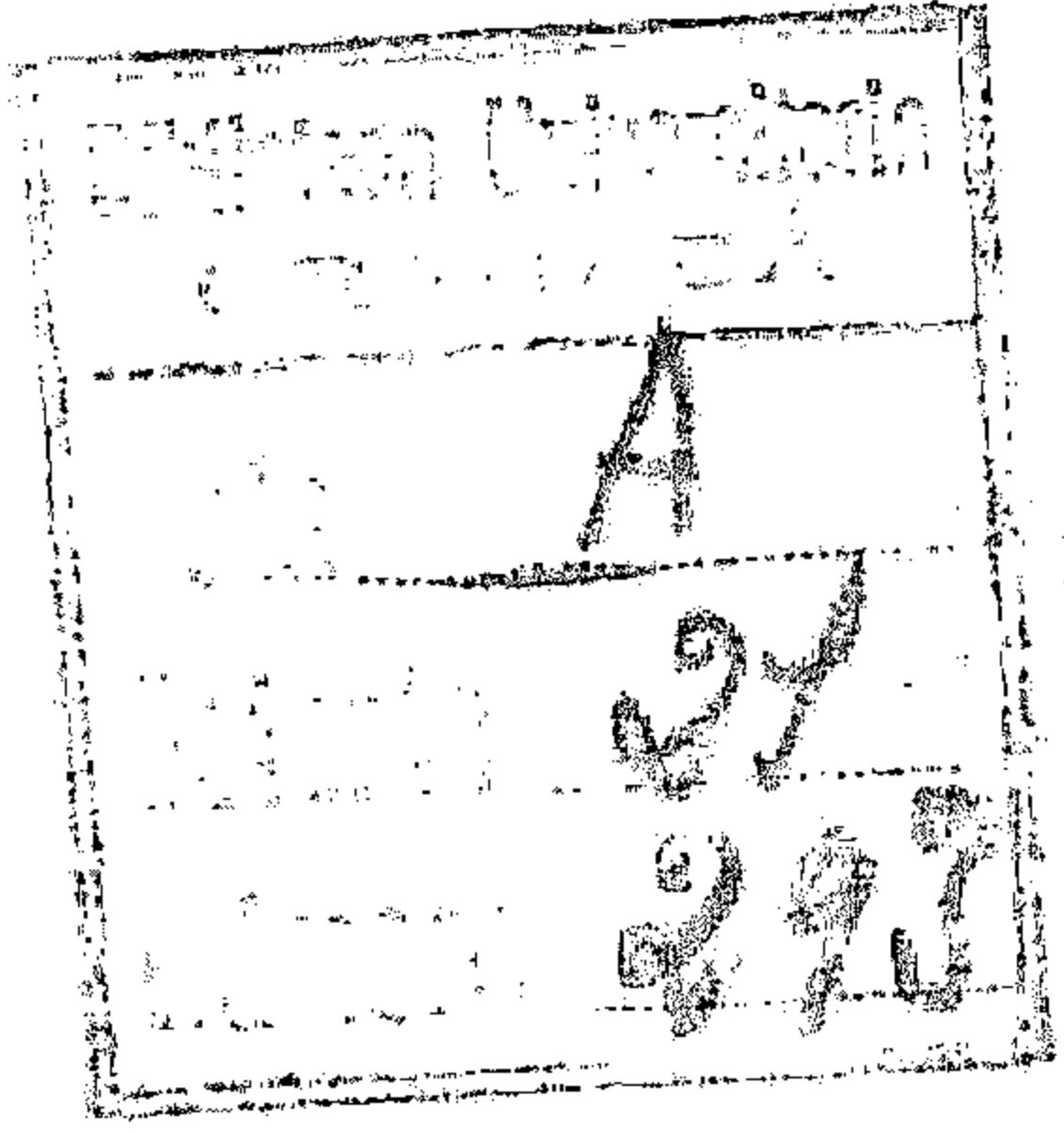
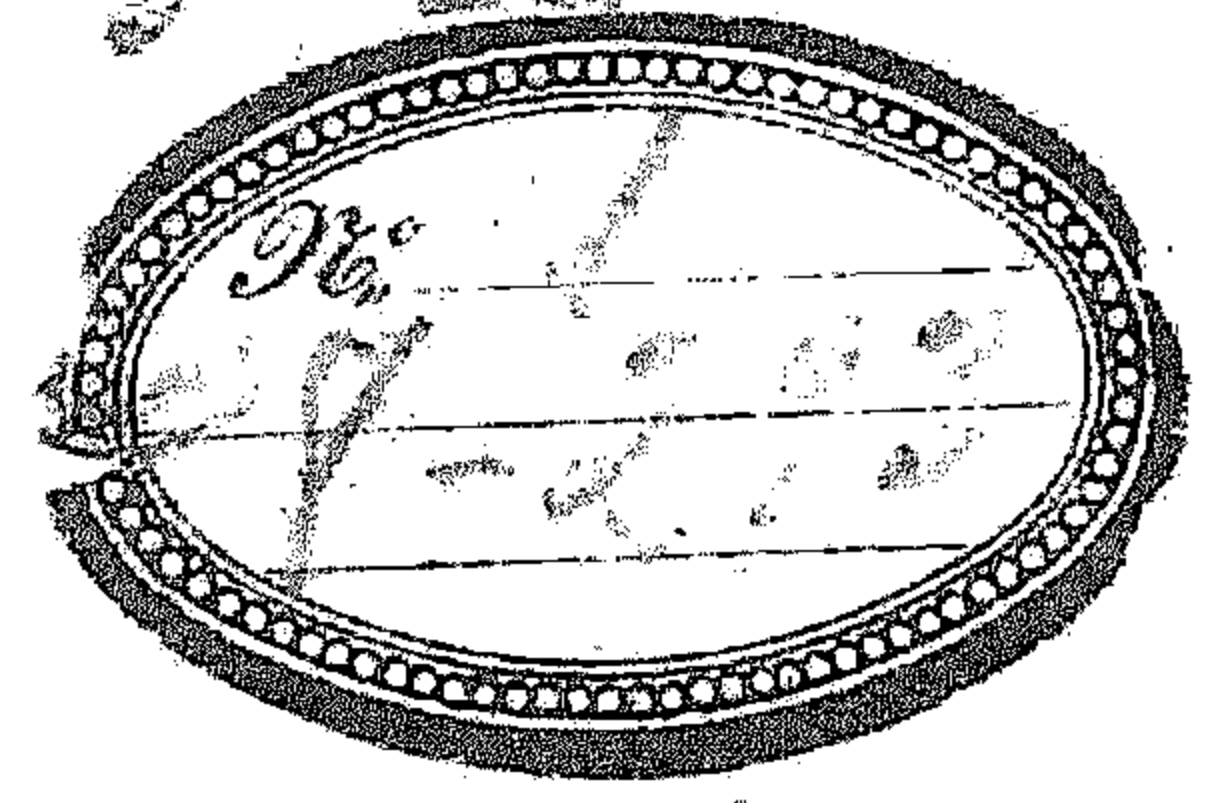

24-3382

De la comp. de Jerny de Granada d'ido el licenciado Manasso. B.^{re}

S V M M A *11-9760*

AVREA ARMILLA N V N C V P A T A,

CASVS OMNES AD ANIMARVM
CVRAM ATTINENTES,
BREVI^{TER} COMPLECTENS.

A Reueren. P. F. Bartholomao Fumo Villaren.
Placentino, Ord. Pred. ac Hereticae
prauit. Inquisitore, edita.

Nunc demum Summaris, singulis titulis praefixis, auctis,
Decisionibusque Sacros. Conc. Trid. in marginibus
annotatis, nunquam antea impressis, illustrata.

OMNIA HAC POSTREMA
editione castigatiora reddita.

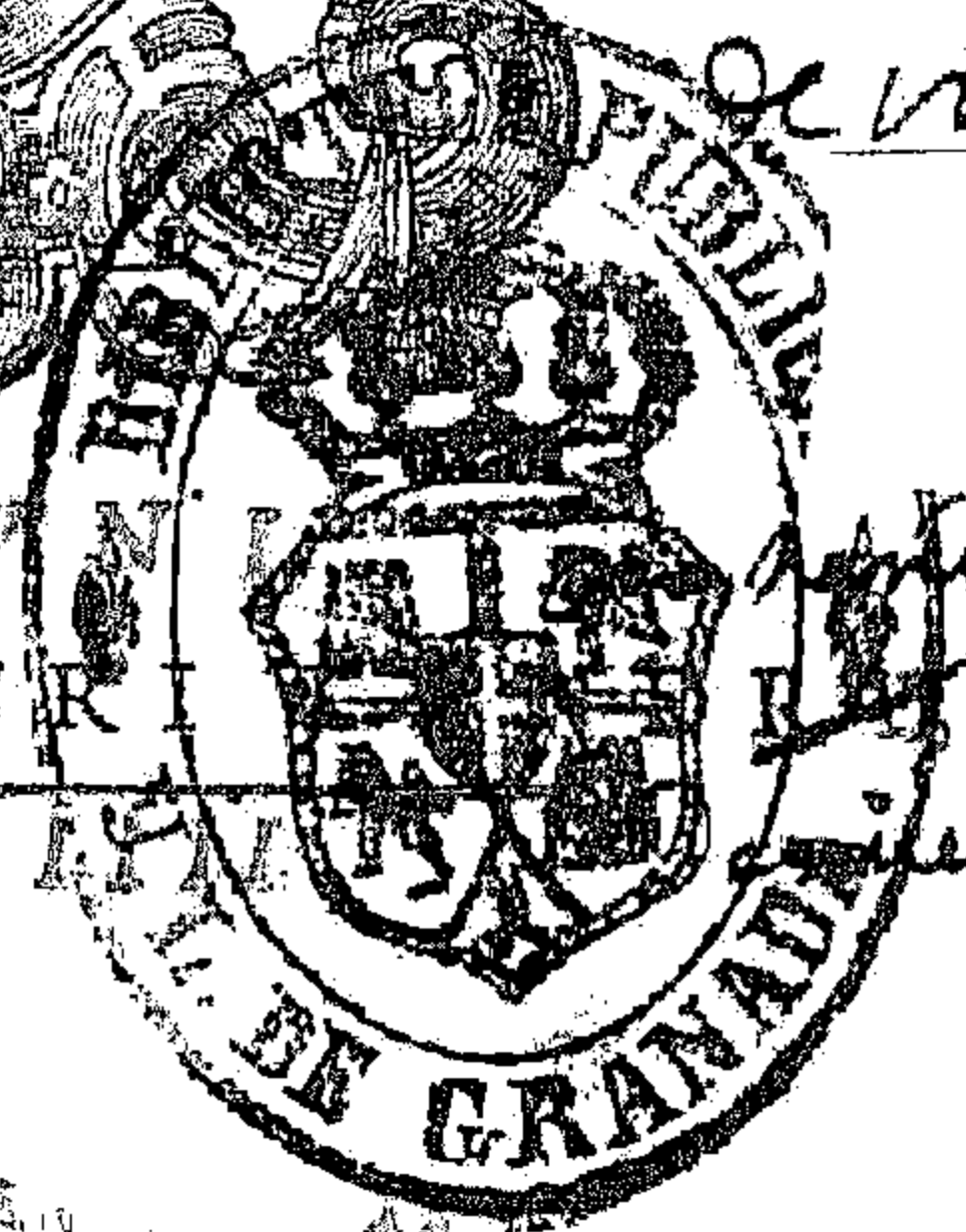
Nihil habet

*anno 1532
purgandum
al pascualis
tam Inditio
propria anni
1532
1532
1532*

*Por comision del Rey
F. Inquisidor
corregi este libro
conforme al expugn
torio del año de 1532
en Granada. S. de Mayo
de 1532.*

L F G D V N I
S V M P T I B V S P E T R I
M. D. X C L I I I

*1532
1532
1532*

REVERENDISS. D. D.
CATELANO TRIVULTIO,

EPISCOPO PLACENTINO
COMITIQUE.

FRATER BARTHOLOMÆVS
Fumus Villaren. Plac. Ord. Præd. ac
hæreticæ prauitatis Inqui-
sitor. S. P. D.

SVMMVS ille rerum omnium artifex Deus Optimus Max. (Reuerendissime Archimandrita noster,) antequam vllas conderet creaturas in seipso sufficiens, omnem perfectionis plenitudinem, omnem excellentiæ gradum, omnem denique entitatis (vt ita loquar) modum perfectissimè complectebatur. Verum quoniam (diuo attestante Dionysio) boni natura hæc est, vt sese aliis communicet, mundum hanc multifarias rerum species continentem, in quibus ipse orbis artifex multis modis suam ostenderet maiestatem, plasmare decreuit. Vnde super mundanos primùm illos spiritus, tribus Hierarchiis partitos, nouem pariter ordinibus discretos protulit, in quibus inexhaustè bonitatis specimen depinxit: seque ab eisdem per intellectilem cognitionem participandum exhibuit. De hinc tornatiles cœlorum globos, radiosum solis iubar, pallentem lunam, fulgentia astra, mirabili composuit harmonia, quæ omnia propriis motibus perpetua lege, congruenter aptauit. Quatuor postmodum finxit elementa, ignem, videlicet aërem, pontum, & aridam, in quibus animantia quæque, præcipuè hominem ad ipsius Dei Optimi Max. imaginem formatum, collocauit. At ne miseri mortales improba vrgerentur fame, deperirentque lubricos vndis pisces, dulcia arboribus poma, virentia campis gramina producere mandauit: sicq; factum est, vt mundus iste ita exanussim, & perpulchre compactus fuerit, vt melius, rectiusque fieri nequiverit quandoquidem superuacuum, vel ociosum nihil sit reperiri, neque necessarium quicquam in eo deesse contingat. Vnde fit vt creaturæ omnes, & quæ præsertim ratione vigent, authorem suum toto

virtutis conamine studeat imitari: ita siquidem ut gratiam,
& bonitatem, quam à Deo optimo gratis acceperunt, gra-
tis impartiantur, ne cum in extremo vitæ termino ante tre-
mendum Dei tribunal steterint, Ut quid pecuniam meam
in sudario repositam seruastis, audire cogantur. Igitur virium
mearum mensuram aliquid commodi aliis asserre, cupiens,
laborem hunc haud paruum, humeris meis certè imparem,
animarum me ardore stimulante, lubenter assumpsi. Con-
spiciens itaque in enucleandis scilicet summarum lata volu-
mina, perplexas materias, opinionum varias sententias, mul-
tiplices distinctiones, infinitas doctorum citationes & pro-
lixam disputationum seriem, legentium animos ad nauseam
prouocare, & quamplures sacerdotes disputationibus non
assuetos, à veritate ieiunos relinquere, falsasque eorum men-
tes confundere; librum hunc quem Armillam Auream ap-
pellare dignum duxi: summo studio, nec minori labore ede-
re curavi. Armillas in manibus mulieres Hebrææ, ut in Eze-
chiele legere est, Sabini verò in læuo brachio portare sole-
bant, sic sacerdotes, opus hoc in manibus per operis exerci-
tium habere studeant. Hic profecto canones, & mensuras,
quibus salubres animabus præparent medicinas breui calle
inuenire poterunt. Prolixum volumen nequaquam conne-
xui, neque adeò breue, aut mutilum, ut opportuna ad ani-
mæ salutem omiserim remedia, sed compendiosius trunca-
tis, qui ad rem non faciebant, apicibus, reiectis etiam mul-
tarum legum citationibus, ac variis doctorum opinionibus
omissis, aliquibus tamen de sacrorum canonum capitibus,
theologicis necnon, & physicis rationibus breuiter colle-
ctis, nudam, digestamque veritatem in ianuis patenter ex-
posui, ut qui huic operi incumbere voluerint, veritate citius
reperita, animosius prosequantur. Sufficiat enim sacris sacer-
dotibus animarum curam gerentibus sinceram inuenisse ve-
ritatem, qua reperta, poenitentem corrigit, instruere, & in-
dicare valeant. Si qui autem ingenio præstantiores, hæc al-
tius reperere voluerint, citatos in hoc volumine doctores
videant, legantque. Satis itaque mihi sit animæ negotium fi-
deliter pertractasse, & imbecillioribus veluti edentulis pue-
ris digestum cibum subministrasse. Hos igitur Reueren. an-
tistes labores meos, quos multo sudore in hoc opere collo-
caui, ipsarumque opus, humanissimæ amplitudini tuæ offero,
dico, confero, humili supplicatione te uti patrem obsecrans,
ut letis superciliis, & serena fronte volumen hoc, (et si tam
dignum

signum haud mereatur habere patronum) suscipias, am-
plectaris, nec despicias, ut sub tanti præsulis fœlici auspicio
in lucem prodire audeat. Ne quæso optime præsul, filij tui
munus (et si exiguum) reiicias, quandoquidem recta men-
te, æquòque animo offertur. Iam pridem solertissime anima-
rum pastor, Philotheam, laborum meorum veluti primitias
Reuerend. D. tuæ obtuleram, quæ immortalis animi digni-
tatem continebat, nunc verò ipsius (si forsan ægrotauerit,)
salubrem medelam, & opportuna exhibeo remedia, quæ te
præcipuè decent, cum ob vitæ tuæ probitatem, & morum
honestatem, necnon ingenij præstantiam, ad Placen-
tini gregis curam, domino donante electus fue-
ris, teque ad maiora ascensurum annuente
ærum auctore speremus. Vale,
vrbis nostræ pater,
& splendor.

* * *

* 3

PIO,

PIO, PRVDENTIQVE
LECTORI AVCTOR.

DE o Optimo Maximo concedente, assiduísque laboribus, huic nostro operi terminum tandem imposuimus. Ob varias quippe, quæ nobis occurrere occupationes, inceptam protinaximus prouinciam, longum, dubiumque breui, ac fragili nauicula sulcauimus mare: nunc verò dextra aspirante aura applicauimus, portumque tenemus. In his omnibus, summæ, & inuiduæ trinitati, beatissimæ Virgini Mariæ, & diuo Dominico, patri, ac tutelatori nostro, gratias persoluimus infinitas. Expleta est denique summa hæc, in qua nimia breuitate vsi sumus, multa omittentes, quæ citare potuissemus. Opiniones variæ à nobis relictæ sunt, tum quia proposito nostro parum deseruiebant, tum ne lucubrationes nostræ obscuritate confunderentur. De his tamen sententiis, meliores, securioresve excerpimus, quæve nobis rationabiliores visæ sunt, vt melius confessoribus prodesse possimus, fideliter, studiosèque conscribere curauimus. Postergata autem verborum pompa, legentium vtilitatem desiderantes, clarius quam fieri potuit, hæc pauca reposuimus. At ne lectorum animi tenebris inuoluerentur, conclusiones in principio firmare dignum duximus, ex in vel ratione, vel peritissimorum testimonio corroborauimus, vt quicumque legerit, dictorum nostrorum firmum inueniat fundamentum. Verum quoniam omnem hominem mendacem esse lectitamus, prudens lector si quid tibi visum fuerit veritati repugnare, præmissis tamen prius diligenti examine, reiice, meæque imperitiæ ascribito, quod verò rectum, veritati que consonum occurrerit, cape, & Domino, (à quo omnis veritas est) & sanctis Doctoribus tribue. De meo siquidem (labore excepto) parum, vel nihil ferè inuenies, sed quod à viris sapientioribus, sacrisque canonibus exhaurire potui. Tamen in hoc nostro opere modicam aliis vtilitatem fortassis attulerimus, nobis tamen emolumentum multum contigit, cum plerisque reuoluentes libros, plura nobis incognita didicerimus, tempusque concessum sine otio transire haud permisimus, Verum si in hoc nostro libello quidpiam appareret (quod minimè arbi

arbitramur) orthodoxæ, christiânæque fidei non consonum, aut minus rectè prolatum, totum sanctæ matris ecclesiæ debitæ correctioni submittimus, & pro nō dicto haberi volumus. Valete Lectores amantissimi, & pro nobis orate.

Ad Lectorem Auctor.

H Ybleos defert lustrando dulcia campos
Mella apis, in parua collocat inde domo,
Tantillumque animal passim formica per agros
Facta memor brumæ paruula grana legit,
Congerit somno indulgens corylósque, nucésque
Glis, ne fortè cadat deficiente cibo:
Sic ego multa legens sapientum scripta priorum,
Pluribus electis, hoc opus inde tuli,
Abieci refecanda procul: magnumque volumen
Exiguo imposui vase, fauente Deo.
Hic poterit quicumque leget medicamina vitæ,
Et morbos pariter tempore scire breui.
Hic mentis lampas nebulosis eruta cellis
Emicat in foribus, lumina clara patent.
His quibus à domino pecudum commissa suarum
Cura est, huic studeant, inuigilentque animo,
Vt laqueos vitare queant, ac ducere cæcos,
Et tutum discant quo gradiantur iter:
Vos Lectores humili modo parcite carthæ,
Ad dominum pro me fundite deinde preces.
Gloria sit summo pro tantis tota parenti
Muneribus, matris perpetuumque decus.

CONSTANTI LANDI,
Comitis & Iuriconsulti
Placentini.

AD REVERENDVM, AC RE-
ligiosissimum Dominicanum virum
Bartholomæum Fumum
Villarensem.

Qui bonus est vates, & qui bona carmina condit,
Illum suspiciunt Musæ: miratur Apollo.
Huc clari & reges cedunt, Regumque Triumphi,
Cedit & ipse Tagi, Pactolique aurifer amnis:
Ast ille æterno diuum dignatur honore,
Qui populis dat iura, viamque ostendit Olympi,
Qui & legum præcepta docet, nodosque resolvit,
Iuris & innumeras ambages ducit in arcum,
Hunc admirantur Populi, iuvenesque senesque,
Hos Deus arcitenens cunctos tibi præstat honores,
Dominica religio nec non te propter eundem
Exultat, meritisque parat tibi sancta Triumphos,
Bartholomæe sacros inter venerande Poetas.
Qui modicis chartis quæcunque volumine magno
A sanctis patribus fuerant conscripta, notasti.
Ergo tuam præsens & postera prælegat ætas
Summam, cui cedant Azonis scripta disertæ,
Nec non Angelicæ summæ, te carpere quisquam
Invidus haud ausit, rabidaue laceffere lingua,
Cum tua cælestes sanctissima facta probant,
Et tua iam cælo gratissima fama vagetur,
Vinc igitur fœlix cunctos celebrande per annos.

AVTORES

AVTORES CVM THEOLOGO,
TVM CANONISTÆ.

*Ex quorum visceribus ac monumentis, summo
studio hoc opus excerptum est.*

THEOLOGI.

M Ag. sent.	.i. Magister sententiarum.
D. Th.	.i. Diuus Thomas Aquinas.
Sco.	.i. Scotus.
Per. de Pal.	.i. Petrus de Palude.
Ric.	.i. Richardus
Calet.	.i. Caieranus Cardinalis
Arch. Flo.	.i. Dominus Antonius Ar- chiepiscopus Florentinus.
Heru.	.i. Heureus
Dur.	.i. Durandus
Alex. Lomb.	.i. Alexander Lombardus.
Bonau.	.i. Bonaventura
Henri. de Gan.	.i. Henricus de Gandau.
Capte.	.i. Capreolus.

CANONISTÆ.

Abb.	.i. Abbas.
Ant. de But.	.i. Antonius de Butrio.
Alb. Pap.	.i. Albertus Papiensis
Alber.	.i. Albericus de Rosate.
Alex.	.i. Alexander de Neuo Vincet.
Alten.	.i. Astenis, ordi. minorum
Ang. de Arc.	.i. Angelus de Aretio.
Auth.	.i. Authentica
Ang.	.i. Summa Angelica
Alex. Lom.	.i. Alexander Lombardus
Ar.	.i. Aretinus
Aug. de Anc.	.i. Augustinus de Ancona.
Ang. de Peru.	.i. Angelus de Perusio.

Azo	
Bandel.	.i. Bandellus
Barb.	.i. Barbacia
Ber.	.i. Bernardus Glossator decretalium.
Cal.	.i. Calderinus
Car.	.i. Cardinalis Franciscus de Zabarellis
Cyn.	.i. Cynus.
Decre.	.i. Decretales
Dir.	.i. Directorum iuris
Feli.	.i. Felinus
Fran.	.i. Franciscus Verulcelensis, vel Franciscus de Ramponibus, vel Franciscus de Albertariis.
Glo.	.i. Glossator
Gemi.	.i. Geminianus. i. Dominicus de S. Geminiano.
Gof.	.i. Goffredus
Gul.	.i. Gulielmus de monte Lauduno.
Hug.	.i. Hugo
Iacob. de Are.	.i. Iacobus de Arena
Iaco. de Bel.	.i. Iacobus de Beluisio
Iaso.	.i. Iason
Ia. de ling.	.i. Iacobus de Lignano
Io. And.	.i. Ioannes Andreas
Io. Mo.	.i. Ioannes Monachus
Io. de Neap.	.i. Ioannes de Neapoli
Io. Cal.	.i. Ioannes Caldarinus
Io. de Pla.	.i. Ioannes de platea
Inn.	.i. Innocentius
Ludo.	.i. Ludouicus de Rom.
Math.	.i. Matthæus Romanus
Monal.	.i. Monaldus
Old.	.i. Oldradus
Panor.	.i. Panormitanus
Pau. de Cast.	.i. Paulus de Castro
Pet. de Anch.	.i. Petrus de Ancharano
Pet. de Peru.	.i. Petrus de Perusio.
Pisa.	.i. Summa Pisanelle

Sali.	.i. Salicetus
Sil.	.i. Summa Siluestrina.
Spe.	.i. Speculator
Tab.	.i. Summa Tabiena
Tan.	.i. Tancredus
Vgo.	.i. Vgo de Castro nouo
Vin.	.i. Vincentius
Vb.	.i. Vbaldus de Perusio
Vueruan.	.i. Vueruanus

Inuenies etiam Lector hunc modum allegandi aliquando post citatum Capitulum. il 1. vel el primo el 1. el 2.

Vbi scire debes quod in Canonibus aliquando sunt duo vel plura capitula quæ sub eodem nomine incipiunt, quare cum proprium Canonistarum sit in allegatione capitulorum non numerum, sed initium pronuntiare, idcirco volunt ostendere huiusmodi auctores, quod debet Lector intelligere Capitulum primum, vel secundum, quod in eadem questione, vel distinctione, eo modo incipit.

Quam plurima etiam fortassis animaduertenda forent pro intelligentia earum allegationum quæ fiunt in opere, tamen hæc pro nunc sufficere possunt, videas si placet, Summam Angelicam. Vale, pie Lector.

OMNI

I N D E X
OMNIVM TITVLORVM,
 QVI IN HOC VOLV MINE
 C O N T I N E N T V R.

A Bbas fol.1	Arra	84	Casus	160
Abbatissa 4	Arreptitij	85	Casus fortuitus	164
Aborsus 5	Arrogantia	ibid.	Cathedra	165
Abrogatio 6	Arrogatio	ibid.	Cæcitas	166
Absens 6	Ars	ibid.	Cedere	ibid.
Absolutio 7	Affassinus	87	Celatio	ibid.
Abstinencia 26	Astrologia	88	Censura	167
Acceptio personarū	Astutia	89	Census	ibid.
ibid.	Auaritia	ibid.	Chorea	168
Accidia 28	Audacia	90	Coemeterium	169
Accolitus 29	Augurium	91	Circumstantia	170
Actio ibid.	Austeritas	ibid.	Citatio	173
Accusatio 30			Ciuitas	176
Adiuratio 38	B Alista	92	Clauis	177
Administratio 39	Balneum	ibid.	Clenicus	178
Admonitio 40	Bannum	93	Coactio	187
Adoptio ibid.	Baptismus	ibid.	Cogitatio	189
Adoratio 42	Bellum	107	Collusio	190
Adulatio 45	Benedicere	116	Columbarium	ibid.
Adulterium 46	Benefacere	118	Commenda	191
Aduocatus 49	Beneficium	ibid.	Commissio	192
Agresta 53	Bestialitas	138	Commodatum	193
Alchimia 54	Bigamia	ibid.	Compenfatio	196
Alienatio ibid.	Blasphemia	140	Compositio	ibid.
Alimentum 61	Bulla	142	Compromissio	197
Altare 63			Communio	ibid.
Ambitio 67	C Alix	142	Concessio	203
Angaria ibid.	Calumnia	143	Concilium	204
Appellatio ibi.	Campfor	ibid.	Concubina	206
Apostasia 71	Canonicatus	146	Concubinatus	207
Aqua 74	Canonica portio	148	Concussio	208
Arbiter 76	Canonizatio	154	Confessio iudicialis	ibid.
Archidiaconus 80	Cantus	ibid.	ibid.	ibid.
Archiepiscopus 82	Capitulum	156	Confessio sacramen-	ibid.
Archipresbyter 83	Carcer	158	talis	210
Argumentatio 83	Caritas	159	Confessor	211
			Confir-	

C ōfirmatio sacramē-	Dæmoniacus	268	Eucharistia	366
talis 225	Denuntiatio	269	Euctio	370
Confirmatio electi	Deposuitum	270	Excommunicatio	371
226	Derisio	272	Excusatio	433
Confraternitas 227	Desperatio	273	Executor	454
Coniuratio ibid.	Detractio	ibid.	Exemptio	458
Conscientia ibid.	Diaconus	275	Exequiæ	461
Consecratio prelato-	Dignitas	276	Exharedatio	463
rum 228	Dilapidator	278	Expensæ	465
Consecratio ecclēsiæ	Discordia	ibid.	Expositio	467
ibid.	Disputatio	ibid.	Expositi	ibid.
Consensus 232	Dispensatio	279	Æstimatio	468
Conseruator 233	Diuinatio	287		
Consilium 234	Diuortium	288	F Actum	469
Constitutio 235	Doctor	292	Falsarius	ibid.
Consuetudo 237	Dolus	293	Fama	472
Contemptus 241	Domicilium	294	Familia	473
Contendere 242	Dominica dies	ibid.	Familiaritas	475
Contritio 243	Dominium	295	Fautor	476
Contumacia 244	Donatio	299	Fœmina	ibid.
Contumelia ibid.	Dos	307	Festum, vel feriæ	477
Correctio 245	Dubitatio	314	Feudum	484
Corpora sanctorum	Duellum	315	Fictio	485
249	Dulia	316	Fideiussor	ibid.
Corporalia ibid.			Fides	488
Corpore vitiatuſ ibi.	E Brietas	317	Filius	490
Credere 251	Ecclēſia	318	Fornicatio	494
Crapula 252	Ædificatio	322	Forus	495
Chrisma ibid.	Electio	323	Fraus	ibid.
Crudelitas ibid.	Eleemosyna	332	Frigidus	496
Curiositas ibid.	Emancipatio	336	Fructus	ibid.
Custos 253	Euphiteusis	337	Fugere	497
	Emptio	341	Funeralia	498
D Amnum 254	Emunitas	350	Furiosus	ibid.
Debitum cōiu-	Enormitas	355	Furtum	ibid.
gale 255	Episcopus	357		
Decimæ 260	Equitas	363	G Abella	502
Defensio 262	Error	ibid.	Generalis clau-	
Degradatio 264	Erubescencia	ibid.	sula	506
Delectatio morosa	Ætas	364	Gloria	ibid.
265	Euaga. mentis	365	Gratia	507
Delegare 267	Euangelium	ibid.	Gula	509
			Habi-	